

А на всеки един от нас благодатта е дадена по мярката на дара Христов (Ефес. 4:7)

Всеки всеки християнин получава благодатни дарове от Бога. Какво казваме в молитвата на първи час: *Христе, истинската светлина, която просвещава и осветява всеки човек, идващ на света, нека блесне върху нас светлината на лицето Ти, за да видим в нея непристъпната светлина*. Христос е истинската Светлина, която просветлява и осветява всеки човек, който идва в света. Тоест всеки човек има някакви харизми от Бога.

Това е важно и трябва да го имаме предвид, за да разберем, че сме скъпоценни пред Бога. Няма значение дали сме скъпоценни пред хората, за някои може изобщо да не сме скъпоценни, напротив, да сме много непотребни за тях или те да са враждебно настроени или нашето присъствие нищо да не им говори. Но пред Бога всеки човек, който и да е, какъвто и да е, е скъпоценен по много причини. Преди всичко защото е Божий образ. С други думи, това, което Бог е по природа, Той го е дал на човека по благодат. Той е икона на Бога. Но човек може да стане богоподобен чрез Божията благодат, когато се подвизава и положи усилие да се уподоби на Бога. Следователно, няма човек, който да не е Божий образ и дори само това, без нищо друго, прави човека скъпоценен и пълен с достойнство и чест пред Бога, както и пред другите хора. Затова никога не трябва да смятате себе си за нещо непотребно или за изхвърляне, а да имате себереспект, но не като болно и егоистично състояние, а в правилния смисъл. Най-вече тези от нас, които страдаме от помислите и страстта на завистта. Има ли тук някой, който да завижда? Когато завиждаме на другите, защо го правим? Добре, липсва ни любов, духовно съвършенство, много неща, но ни липсва и благодарност за всичко, което Бог ни е дал. Казваш на другия- виж, благодари на Бога за всичко, което ти е дал, бре, детето ми! Завиждам или се чувствам онеправдан. Благодарим на Бога за всичко, което ти е дал. Ама, какво ми е дал? *Пълен съм с болести, недостатъци, страсти, грехове, нищо нямам!* – казваш ти. Дори нещата да са така, както ги казваш, имаш най-великия дар, това, че си човек, че си икона на Бога, че можеш да се уподобиш на Бог -твоя Баща. Схвана ли го някога? Помисли ли, че Бог ти е дал най-великия дар? Другите са след това. Най-големият дар Бог ти го е дал, другите неща, които са по-малки, и тях ще ги даде. Ако благодариш на Бога за всички неща, които ти е дал и най-вече за това, че си Негов образ и Негово дете, тогава

постепенно започваш да цениш себе си и да имаш духовно равновесие. Виждате, че много душевни, психологически и духовни проблеми дори психолозите и психиатрите установят, че се появяват от т. нар. липса на себеуважение. Не сте го ли чували това? Не ви ли го е казал вашият психолог? . . . Казват: липса на себеуважение. Какво означава това? Това, което чуваме. Тоест не ценим себе си и очевидно в нашата епоха има най-вече това явление- липса на себеуважение, ниска себеоценка. Защо? Защото, докато човек има толкова неща, дарове и материални, телесни, интелектуални възможности да прави много неща – имаме и финансови, за щастие сега нямаме - но въпреки това се появяват такива явления на ниска себеоценка и липса на себеуважение. Така в човека се създават проблеми и той формира конкретно външно поведение. Защото хората са загубили най-голямата основа, върху която биха съградили всичко, а именно това, че са Божий образ. Естествено, за да може човек напълно да разбере това, което не е лесно, нито става само с човешките сили, е нужно действието на благодатта, защото трябва да разбереш Кой е Бог, за да разбереш какъв те е създал. Но поне можем да разработим това малко в нас, докдето ни стигат силите.

В манастирите, ако сте ходили и сте оставали през нощта, сте виждали, че преди всяко последване бие клепалото - вечер, сутрин, в три часа, когато сме свежи-свежи. На гръцки думата за клепало е *τάλαντο*. От притчата за талантите, където Христос казва, където Бог дал на хората таланти. Талантът бил монета в римската епоха. Христос казва, че някой богат човек дал на няколко човека таланти, на един десет, на друг пет, на друг един. Затова казваме този е талантлив, има таланти. Днес това означава, че човек има дарби, дарования. "Талантът" е уникалното дарование да бъдеш икона на Бога, да си човек, създаден по Божий образ, предназначен да станеш подобен на Бога – твоя Баща и украсен с всички харизми, които Той ти е дал. Не е имало, няма, нито ще има човек без харизми. Също така човекът има една друга харизма: той е уникален и неповторим. Няма да има друг човек напълно идентичен с някой друг. Може много да прилича, но никога напълно. И никой човек няма да се „повтори“. Всеки е неповторимо и уникално събитие. Затова е скъпоценен, затова е Божий образ, затова има толкова голямо значение и ценност неговото съществуване, личност, време, всичко, което засяга неговия живот. Всеки има естествени дарби (харизми) от Бога. За всички тези дарби, които са всичко това, което всички имаш, трябва да имаш голяма признателност и благодарност към Бога, за да бъдеш и добър ползвател на тези дарби. Трябва да благодариш на Бога, не защото си някаква важна личност в егоистичния и егоцентричен смисъл, а защото ти е дал благословението да си Негов образ, Той да бъде твой Баща, да си Негово дете. Тази благодарност трябва да се превръща в молитва, където Го молим да ни помогне да станем подобни на Него. Така постигаме осъществяването на нашето битие, целта на нашето съществуване. Всичко, което Бог дал на човека, може да бъде за негово добро. Разбира се, той може да го използва и за свое зло. Той има свободата да не ги използва или да ги използва за свое зло. Или за добро или за зло.

Тук обаче св. ап. Павел говори за нещо повече от естествените дарби, които имат всички хора. Той говори за благодатта, която е дадена на всеки един от нас, християните. Не безлично на всички, а *на всеки един от нас*. Защо? Защото това послание е отправено към чедата на Църквата. И на тях е дадена допълнителна благодат, благодатта на св. Кръщение, благодатта на спасението, благодатта да познават Христос, да са облечени в Христос чрез св. Кръщение, да са получили дара на Св. Дух в Тайнството Миропомазание и да могат да се причастяват с Тялото и Кръвта на Христос чрез св. Тайнство Евхаристия. Разбира се, тази благодат се отправя към всички, Христос не дошъл само за някои хора. Той дошъл за всички хора, но за съжаление не всички знаят или не всички искат тази Божия благодат. Както и да е, тези, които са приели благодатта, които са чедата на Църквата, на тях тя им се дава по мярката на Христовия дар. По мярката, която Христос дава и раздава на

всеки един от нас

. Коя е тази мярка? Тази мярка не е нещо, където Христос казва: *знаеш ли, на този човек, понеже Ми харесва и е добър и умен, ъ ще му 50 точки благодат. На другия ще дам ъ 80. На другия не Ми харесва физиономията му, ъ ще му дам 10!*

Както ние правим. Ние така правим, нали? Идва някой:

Леле! Тоя не ми харесва

! Или пък поставяме разни етикети върху хората и не постъпваме безпристрастно. Мярата на Христовия дар не означава, че Христос има лицеприятие и едни хора иска, а други не. На едни да дава много, на други малко. Защото, ако беше така, тогава Христос щеше да бъде отговорен за нашия жизнен път, святост или греховност. Ние сами носим тази отговорност. Христовият дар, Христовата благодат е море-представете си едно безкрайно море. Всеки отива с някакъв съд: един отива с чаша за кафе и толкова иска да вземе, толкова взема, друг с чаена чаша, трети с кофа. Други с един танкер, пълни танкера и тръгва. Така е. Бог е там и има това богатство на божествена благодат. Всеки от нас взема колкото иска и каквато възможност има по много и различни причини. Една причина със сигурност е нашата воля. Ние не искаме много благодат. Защото не знаем какво ще стане след това.

Малко ъ и доволно. Казахме, че ще живеем духовно, но ще изиграем и един карти на Бъдни вечер!

– така казваме. Кога играят? На Нова година? Тогава. Както ме питат някои деца. Грях ли е да играем на карти? Какво да ти кажа, сине мой? Какъв отговор да дадеш сега? Няма отговор. Е, благодатта е нещо, което залива човека, тя е енергия от Бога, която е безкрайна, неограничена, необятна, няма нито начало, нито край, величествена енергия, но ти си трансформаторът на тази енергия. Ти избираш колко искаш да вземеш. По много и различни причини. Понякога играе роля и нашият характер, навярно и нашите възможности. Много фактори са от значение. Затова Христос ни казва да не съдим никой човек, защото не можем да знаем какво става в сърцето на другия.

Приснопамятният старец Паисий даваше един пример във връзка с тези таланти. Коя е логиката на Бога относно талантите? Евангелието казва, че Бог дал талантите на различни хора, на един дал 10, на друг 5, на друг 2, на друг 1. В очите на хората този, който има десет таланта, е по-талантлив от този, който има един. Нали? Виждаш един човек, пълен с таланти, и някой друг с едно малко талантче. Има едно талантче и с него се опитва да съществува. В очите на хората единият е умен, а другият е нищожен. Но всички те са призвани да умножат своите таланти. Този, който има 10, казваше

старецът, ако ги направи 19, няма да получи отлична оценка от Бога. Бог ще му каже: Имаше 10, трябва да ги направиш 20! Ти ги направи 19, значи не си за отлична оценка. Онзи, който има един, го е удвоил. Е, той получава отличен. Бог идва и му казва: имаше 1, направил си го 2. Бог не търси от него 20. Сега, в очите на хората единият има 19, а другият два. Първият е смятан за богат, а другият има един и е на крачка от небитието, така да се каже. Старец Паисий обясняваше това. Например този, който е свят, е трябвало да направи 20 чудеса, но е направил 19, (това е пример, не че светците се сравняват по този начин) и не получава отличен от Бога. Някой обаче, който има някаква страст (и има силата и възможността да я удвои) но не е удвоил страстта, получава от Бога добра оценка, защото се е подвизавал и макар и малко е намалил страстта, която би трябвало да бъде много по-голяма, ако не се беше подвизавал да се въздържа. Или другият, който удвоил своя талант и изглежда беден в очите на хората, в очите на Бога е по-драгоценен от този, който има 10 таланта. Затова Христос казва да не съдим външно и ни забранява напълно да осъждаме който и да е. Не можем да осъждаме, защото не знаеш какво става в сърцето на другия, не знаем как е израснал, не знаем подробности. В Патерика има един една история. Авва Пимен, това велико светило на пустинята, казва, че имало девет братя и всички те станали монаси. Те били заедно в пустинята. Най-малкият от тях обаче постоянно създавал проблеми и безпокоил останалите. Те го съветвали, порицавали го, карали му се, но той нищо, знаел си неговата. Веднъж създал голям проблем и те се питали какво да правят с него. Не се спира и ни създава проблеми! Нека ние си тръгнем! Да се махнем. След като не искаме да го изгоним, не искаме да го принудим да се махне, ние ще се махнем! Така мислели светците. Ако бяхме ние, щяхме да го изхвърлим вън, особено след като сме мнозинство. Те си казали ние да си тръгнем и той да остане тук. Но да си тръгнем скришно, без да ни усети. Ще отидем някъде другаде сами. Веднага щом се приготвили да тръгнат, той ги видял и ги попитал:

- Къде отивате?

- Тръгваме си оттук! След като не ни оставяш на мира! Създаваш проблеми и не ни оставяш на мира!

- Много хубаво! Хайде, тръгваме! Отиваме на мира!

Авва Пимен казал –връщаме се, отци! Защото, това, което нашият брат прави, го прави без да го осъзнава. Няма съзнание за него. Казахме му толкова неща, че ще си тръгнем, вижда ни, че тръгваме защото ни затруднява проблем, а той: Отиваме заедно! Хайде!

Хубава мисъл. Той не можел да разбере колко трудности им причинявал. Разбира се, говорим за хора с голямо търпение, не като нас, които веднага „палим“ и тръгваме. Те имали много голямо търпение и представете си какво им причинявал.

Затова мярата на Бога и Неговите критерии и съд са други. Затова никога не можем да осъждаме никой човек. Осъждам означава, че му издавам присъда, съдя го и казвам, че той е такъв и такъв и край. Темата за съденето е голяма. Не трябва ли да съдим, т.е. да отсъждаме? Създението не е ли елемент от нашата логика? След като сме разумни същества, трябва да отсъждаме. Не можем да не отсъждаме. Ако някой сега ми каже- направи еди-какво си! Аз трябва да отсъдя дали това нещо е правилно и затова съденето(отсъждането) е необходимо. Това съждение е логично, необходимо, здраво, полезно и трябва да го имаме. Защото живеем в света и имаме разум, Бог ни е дал разума, за да отсъждаме. Ако не отсъждам, как ще реша какво ще правя, как ще избира доброто пред злото?! Но не мога да осъждам, защото осъждането, това да издам присъда и да лепя етикети, които човек няма да може да сваля и да го отхвърля и осъдя на гибел, това не мога да направя, защото не мога да познавам напълно душата му и какво става в сърцето му. Сигурен съм, че всички ние имаме горчив опит, където сме формирали конкретни представи за някои хора, които накрая се оказват погрешни. Затова човек трябва да внимава много и да нямаме доверие дори на собствените си преценки. Дори на тях, макар да има логически аргументи в негова полза, а винаги да поставяме въпросителна и да казваме: добре, от това, което видях, чух и разбрах, формирам това мнение, но може и да греша. Защото човекът е голяма тайна, днес е ангел, след един час може да стане демон. Днес е демон, след един час може да стане ангел. Човекът има тази свобода да се движи от едната край на обожението до другия край на демонизирането. Той постъпва свободно, има свобода, защото Бог му е дал възможност да се сроди с Бога за части от секундата. Вижте разбойника на кръста, който бил разбойник в пълното значение на думата от онова време, убиец, крадец, лъжец, мошеник. Те го разпнали, защото бил злодей и вършил злодеяния. Той бил разпнат справедливо съобразно човешкото правосъдие в онази епоха. Но след кратко време този злодей се покаял и се оказал непосредствено в царството небесно заедно с Христос. И не само това, а влязъл пръв от всички. Как тогава можеш да осъждаш и да издадеш присъда над един човек, след като Христос ни показва ясно, че го взел със Себе Си, с едно неговото покаяно движение. Другият разбойник, който също бил разпнат, направил противоположното. Той хулил Христос и останал в състоянието, в което бил, защото сам избрал така.

Митарят също бил грешен човек, грабител, зъл, жесток и т.н. Той обаче отишъл в Божия храм да се помоли. Сърцето му се съкрушило, плакал пред Бога, казал: Боже мой, смили се над мене, грешния! Бог веднага го приел и снес от него цялото бреме на неговите грехове и неправди. Фарисеинът бил добър, праведен, религиозен, давал

милостиня, всички тези неща, които съставят картината на един добър човек, но Бог го отхвърлил, защото Божият съд бил един, а този на хората друг. В очите на хората фарисеинът бил изключително добър господин, уважавана личност, бидейки толкова добър. Другият бил лош човек в очите на хората, никой не му отдавал значение, дори може да не са говорили с него, защото тогава никой не искал митарите, защото били жестоки, груби и безчовечни. Но единият могъл да стигне до обожение, а другият до гибел. Човекът има огромна свобода и той може да се движи светкавично в тези пространства и с един прост помисъл, с една проста мисъл можеш да се издигнеш, с един помисъл (от Бога), който приемаш и се отъждествяваш с него, а не с нашите помисли, където главата ни прилича на кафене, както и с един помисъл да паднеш и да се разбиеш. Затова никога не трябва да зачеркваме предварително който и да е човек и да казваме: при тези обстоятелства той ще погине. Не знаеш какво ще да стане. От това разбиване (съкрушаване) може да излезе едно огромно добро.

Превод от гръцки: Константин Константинов{jcomments off}